

Hyvinkään varhaiskasvatuksen ympäristöraportti 2021

Hyvinkäällä päiväkotien ympäristökasvatus kietoutuu vahvasti varhaiskasvatussuunnitelmaan. Varhaiskasvatussuunnitelmassa nostetaan esiin paitsi laaja-alaiset osaamisen alueet ja erilaiset oppimisen menetelmät myös pedagoginen dokumentointi ja ennen kaikkea yhteinen arvoperustamme, joka pohjaa oppimiskäsitykseen, jonka mukaan lapset kasvavat, kehittyvät sekä oppivat vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja lähiympäristön kanssa.

Kestävän kehityksen päämääränä on taata terveelliset, turvalliset ja oikeudenmukaiset elämisen mahdollisuudet nykyisille ja tuleville sukupolville sekä turvata ympäristön kantokyvyn, luonnon monimuotoisuuden ja kulttuurien kirjon säilyminen.

Varhaiskasvatus-ikäisten lasten kohdalla kestävä kehitys tarkoittaa hyvin konkreettisia asioita, kuten kavereista huolehtimista, lähiympäristön tutkimista ja kestävämpien arkikäytäntöjen oppimista. Varhaiskasvatuksen arki ja toiminta tulisi järjestää siten, että ympäristöä kuormitetaan mahdollisimman vähän ja että lapset pääsevät osallistumaan päätöksentekoon.

Kestävä tulevaisuus varhaiskasvatuksessa tarkoittaa Hyvinkäällä seuraavaa:

Ekologin kestävyys

- Luonnosta nauttiminen sekä luonnossa leikkiminen ja rauhoittuminen, Vastuullinen toiminta elinympäristössä, Arvostava luontosuhde

Sosiaalinen kestävyys

- Sosiaaliset ja tunnetaidot, Yhdenvertaisuus ja yksilölliset tarpeet, Kulttuurinen kestävyys
- Monikulttuurisuus, Sukupuolten tasa-arvo ja sukupuolisensitiivinen kasvatus, Perheiden moninaisuus

Taloudellinen kestävyys

- Kohtuullisuuden ja säästeliäisyyden opettelu, Hankintojen vastuullisuus
- Ruokakasvatus, terveellinen elämäntapa sekä psyykinen ja fyysinen hyvinvointi

Kestävän kehityksen kasvatus on vastuun antamista ja vastuun kantamista. Kestävän kehityksen työ on oman ja lähiyhteisön toiminnan tarkastelua kestävä kehityksen näkökulmasta

Varhaiskasvatussuunnitelman mukaan kaikessa varhaiskasvatuksen toiminnassa huomioidaan ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävä elämäntavan välttämättömyys. Arjen valinnoilla ja toimilla ilmenetään vastuullista suhtautumista luontoon ja ympäristöön. Varhaiskasvatuksessa edistetään välineiden ja tilojen yhteiskäyttöä, kohtuullisuutta, säästäväisyyttä, korjaamista ja uusiokäyttöä. (Vasu 2018 3.1)

Varhaiskasvatus on tiivis osa yhteiskuntaamme ja yhteiskuntamme haasteet heijastuvat voimakkaasti myös varhaiskasvatukseen. Vuonna 2021 uudenlaiset haasteet ovat jatkuneet koronapandemian jatkuessa. Pandemia on vaikuttanut monin tavoin varhaiskasvatuksen arkeen. Pandemian mukanaan tuomat poissaolot ja esim. maskien käyttö ovat haastaneet vuorovaikutusta. Pitkät henkilöstön poissaolot ja sijaisten haastava saatavuus ovat kuormittaneet henkilöstöä. Metsästä ja luonnosta on haettu yhdessä lasten kanssa palautusta ja uusia voimavaroja. Luonnon tervehdyttävä vaikutus on saanut uutta merkitystä. Arjen rutiineista ja varhaiskasvatussuunnitelmista on haluttu pitää kiinni, vaikka monet epävarmuustekijät ovatkin haastaneet varhaiskasvatuksen kenttää. Luonnossa ja rakennetussa ympäristössä retkeily sekä ympäristön tutkiminen ovatkin tärkeä osa hyvinkääläistä varhaiskasvatusta. Hyvien luontokokemusten kautta lapsi oppii nauttimaan luonnosta ja lähiympäristöstä. Luonnossa lapsi saa ihastelu- ja seikkailukokemuksia ja näiden kerättyjen elämysten kautta hänen ympäristösuhteensa vahvistuu.

Ympäristökasvatus sisältää kolme ulottuvuutta: oppiminen ympäristössä, oppiminen ympäristöstä sekä toimiminen ympäristön puolesta. Luonto kaikkine ulottuvuuksineen aina rakennetusta rakentamattomaan tarjoaa mitä parhaan oppimisympäristön kaikille oppimisen alueille ruokkien koko ajan samalla lasten luontaista uteliaisuutta ja oppimisen iloa. Luonto mahdollistaa monipuolisen, pedagogisen toiminnan kaikkien varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelman oppimisen alueiden osalta. Tutkiva työtapo ja ilmiöpohjaisten projektien toteuttaminen on ulkona luontevaa, kun kaikenikäisille löytyy mielenkiintoista tutkittavaa.

Koronasta huolimatta pystyttiin myös alkusyksystä järjestämään sivistystoimen yhteinen ekotukikoulutus Terveismetsässä. Koulutus järjestettiin ulkona kauniissa säässä metsämeditaation merkeissä ja ajankohtaisia asioita läpikäyden. Koulutuksen meditaatiokortit olivat vapaasti otettavissa heti käyttöön lasten kanssa. Tapaaminen kasvokkain oli merkityksellinen ja antoi varmasti lisäpuhtia arjen työhön lastenkin kanssa.

Hyvinkäällä jatkettiin toimintatapaa, missä jokaisessa päiväkodissa toimii ekotukihenkilö. Ekotukihenkilön rooliin kuuluu toimia työyksikkönsä johdon apuna ympäristöasioissa. Ekotukihenkilöt myös kannustavat ja opastavat työkavereita ympäristön kanalta järkevämpiin työtapoihin ja toimivat yhdyshenkilöinä ympäristöasioissa. Lisäksi he seuraavat oman yksikön ympäristötavoitteiden toteutumista ja ideoivat, kehittävät ja vievät eteenpäin käytännön ratkaisuja.

Huolimatta haasteista pystyttiin varhaiskasvatuksen ympäristökasvatuksessa säilyttämään leikinomaisuus, hauskuus ja jännittävyys. Vahva kokemus siitä, että myönteiset kokemukset herättävät lapsen kiinnostuksen ja siten kehittävät myönteisiä asenteita luontoa ja luonnossa liikkumista kohtaan siivittivät monia erilaisia retkiä alkuvuodesta ja koko syksyn. Retkillä luontoon lasten ja aikuisten aistit herkistyvät ja jokainen kokemus auttaa näkemään, kuulemaan, haistamaan, maistamaan sekä tuntemaan ympäristöämme paremmin. Lapsille ja perheille on haluttu tarjota ajatus luonnon eheyttävästä vaikutuksesta ja toisaalta taustalla vaikuttaa ajatus siitä, että mitä enemmän luonnossa viettää aikaa, sitä enemmän luontoa rakastaa ja haluaa pitää siitä huolta.

Sekä valtakunnallista että Hyvinkään omaa varhaiskasvatuksen suunnitelmaa päivitystyö aloitettiin syksyllä 2021. Hyvinkään varhaiskasvatussuunnitelman yhdeksi painopisteeksi on valittu kestävä tulevaisuus.

